GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

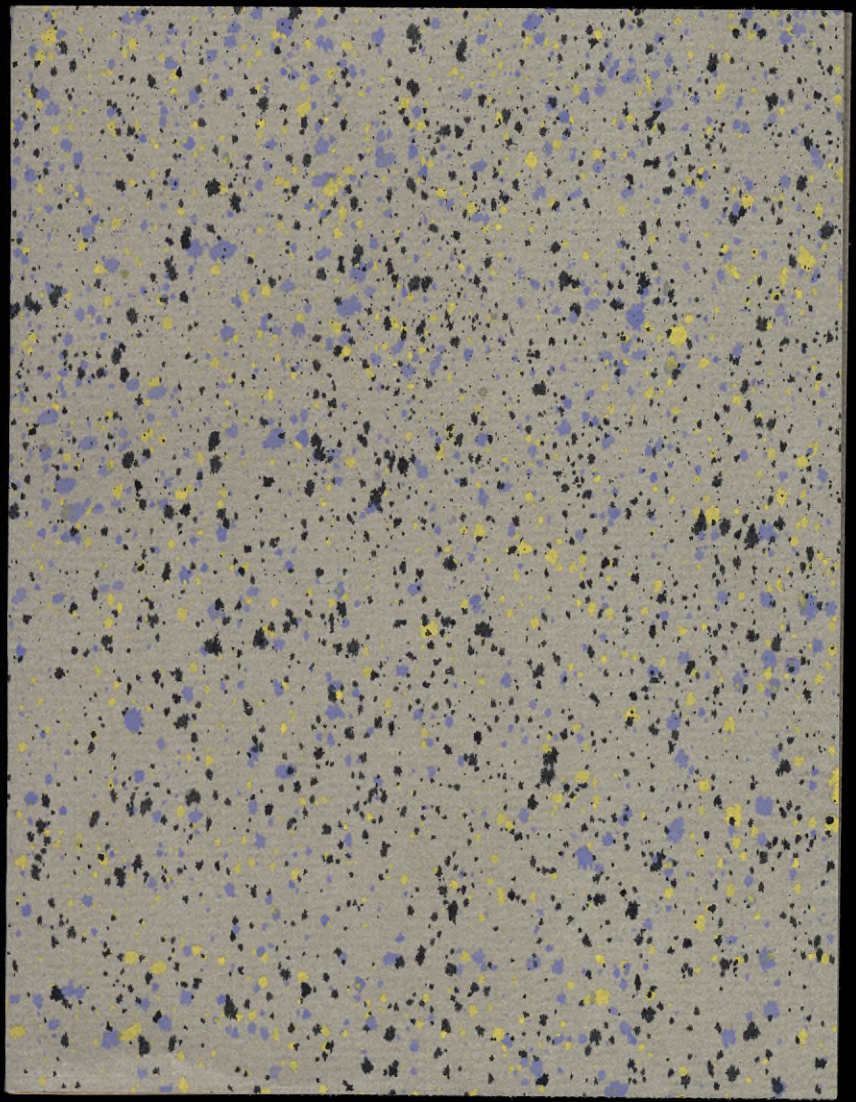

Öfvertryck från „Vårt Land“.

№ 23.

V. Pettersson

Styrmannens Berättelser

af

V. P—n

Pettersson

FÖRSTA SAMLINGEN

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBL.

Helsingfors

Victor Pettersson & C:os Tryckeri-Aktiebolag, 1898.

Pris 30 p.

Vårt Lands bibliotek.

I. **Den Lilla Lagboken.** *I. För Landtmannen* 1 mk

Öfvertryck från „Vårt Land“.

N:o 1. **Rösträttsfrågan och arbetarefrågan** af *I. A. H.* . . . . . 10 p.
„ 2. **Ur den skandinaviska arbetarelagstiftningen** . . . . . 20 p.
„ 3. **Om arbetslönen** af *O. H.* **Kapital och arbetslön** af *I. A. H.* . . . . . 30 p.
„ 4. **Leo Tolstoj** af *P. Nordmann* . . . 30 p.
„ 5. **Om utländska yrkesföreningar** . . . 15 p.
„ 6. **De svensktsinnade studenterna och arbetarefrågan** af *Ossian Häggman* 15 p.
„ 7. **Den svenska bildningens värde och betydelse för vårt land** af *G.* . . . 20 p.
„ 8. **Pietet för träden** af *Arthur Thesleff* 25 p.
„ 9. **Festtalet Floradagen 1898** af *I. A. Heikel* . . . . . 20 p.
„ 10. **Några mindre beaktade saltsjöfiskar** af *Ossian Reuter* . . . . . 20 p.

*54/1963

Styrmannens berättelser.

Styrmannen.

I närheten af Munkholmen eller i den trakt af Rödbärgen, där Helsingfors skeppsdocka nu befinner sig, bodde i tiden en mängd hurtiga sjömän och fiskare jämte deras hustrur och barn. Dessa hafvets arbetare hade här nedslagit sina bopålar, framlefvande sitt enkla lif nästan utan någon som hälst beröring med öfriga delar af hufvudstaden och dess befolkning.

Styrmannen Strandblom var också här i trakten egare af en koja, en liten och låg, med torftak och icke så få bräckligheter. Den hade han skaffat sig i utbyte mot en gammal

galeas, hvilken han råkat få ärfva efter en saligen afsomnad släkting i Nago.

Rödbärgsfolket hade icke kommit underfund med, hvem styrmannen egentligen var och hvarifrån han kommit. Och den ovissheten var något, som de hade svårt att bära på. Han hade ju en vacker dag som en bomb slagit ned i deras krets. Hans koja stod helt nära deras, det visste de, men det var också allt. Styrmannen var inte häller det ringaste angelägen om att låta dem veta något om sin värda person. Han höll sig för sig själf, till sin koja, till sina fiskbragder och sina båtar.

Hans båtar — ja, de voro ej häller färre än sex, hela halfva dussinet, utom ekan, — och de voro hans stolthet allesamman. Men så hade han också en liten nätt inkomst genom dem. Han hyrde nämligen ut dem åt söndagsseglare och annat folk, som icke hade lyckan förfoga öfver egna farkoster.

Åt sina båtar egnade han en den mest omsorgsfulla omvårdnad. Och i

sådant godt skick som han hade dem, voro knappast någon annans på nära näjder. Under vintern reparerade han och iordningsställde seglen, och då våren bröt in, stod han bredbent vid någon af de på land uppdragna båtarna, med tjärsudden eller målarpenseln gifvande dem deras beskärda del af uppsnyggning.

Han var värkligen något egendomlig i ett och annat afseende, den gamle styrmannen. Så hade han den lilla svagheten — för att icke säga löjligheten — att betrakta sig som ett slags skeppsredare. Han tyckte sig ha de mest vidtutsväfvande sjöfarts- och affärsrelationer med snart sagdt hela världen. Därför hade han också uppkallat sina båtar efter de mera betydande skutorna inom finska handelsflottan, såsom fregattskeppen »Afrika», »Dygden», »Usko» m. fl. I en journal, den han mycket punktligt och ordentligt förde vid uthyrandet af sina segelbåtar, lät han dem också paradera såsom utklarerade till Cadiz med trälast, till Hull med tjära o. s. v., och då båtarna åter befunno sig i ham-

nen vid Munkholmen, infördes de naturligtvis i journalen såsom nyssanlända från Cagliari, medförande salt, från Rio de Janeiro med kaffelast och från Smyrna med apelsiner.

En gammal enstöring, som han var, kom han sällan i beröring med andra än dem, med hvilka han var tvungen att ha uthyrningsaffärer af nyss antydd beskaffenhet. Grannarna hade dock fått kännedom om en del af hans egenheter, och man skrattade åt den underlige »skeppsredaren», såsom man kallade honom.

Det var också på ett ganska egendomligt sätt som jag råkade blifva bekant med styrmannen. Jag och en annan pojkfyr hade en solig sommardag fått lust att företa en liten segeltur, och då skulle vi naturligtvis hyra båt hos styrman Strandblom, där kamraten i fråga var en gammal och välkänd kund.

Men då vi i dylikt ärende hälsade på hos »skeppsredaren», förklarade denne, att han ej hade någon annan skuta ledig än »fregattskeppet Afrika» — den öfriga flottan befann sig

på fraktresor till de mest aflägsna destinationsorter, hvarom gubben under största allvar underrättade oss.

Och så menade han tro på, att »fregattskeppet Afrika» — en väldig f. d. skötbåt i sin värkliga skepnad — ändå vore för stor och obändig att sköta af ett par sådana pojkspolingar som kamraten min och jag, sålunda försökande afråda oss ifrån att »påmönstra» på den skutan.

Men vi två, vi hade nu engång fått i sinnet att vi skulle ut på böljorna de blå, och när som ett par äfventyrslystna ungdomar, dylika som vi, råka få någonting så trefligt i kikarn, då är det väl inte lätt att få dem att afstå därifrån.

Alltnog, huru det var, fingo vi gubben Strandblom att jämka med sig ändå. Vi stego gladeliga ombord på »Afrika», vi hissade segel, kastade loss förtöjningarna, och så bar det af.

Brisen var långt ifrån betydlig, då vi kryssade ut från Sandviksbamner, men då vi sedan väl hade hunnit ut i Rönnskärstrakten, så friskade hon i, gifvande oss fullt upp med arbete vid seglen.

Nå, det var nu just inte häller något spetsknyppleri precis att med dylika späda näfvar som våra sköta skoten till tvänne väldiga sprisegel jämte klyfvare och tillika ha hand om rodret. Därför var det också bestämdt att det skulle gå öfverstyr med seglatsen den gången.

Den styfva sydvästbrisen kom Afrika att sacka af nedåt Rödbärgen igen, tack vare vår oförmåga att manövrera den svårskötta skutan. Vinden lefde röfvare med segel och skot, slängande och dängande dem kring öronen på oss, under pip och slit, gny och nojs i tackel och tåg.

Ja, det var stört omöjligt att spjärna emot. Vi befunno oss ohjälpligen på drift, och med svindlande hastighet fördes vi med vågorna mot Rödbärgens strandklackar, där båten hifvades i land med knak och brak. Och så låg det stolta »fregattskeppet» där, fastkiladt mellan strandstenarna.

Gubben Strandblom, »skeppsredaren», måtte från sin utkiksplats däruppe på bärgshympeln med sina gamla

blinkfyrar ha sett huru vådligt det gick med vår seglats, eftersom vi knappast ännu ordentligt hunnit taga vår bedröfliga belägenhet i närmare skärskådande, då han sågs hasta ned till strandningsstället. Och den gamle var vippande vild. Han svor och domderade värre, då han fick se, i hvilket bedröfligt skick hans präktiga »fregattskepp» för tillfället befann sig.

Min olyckskamrat tycktes känna gubben från en viss, mindre behaglig sida, och han tog ögonblickligen ett par väldiga skutt öfver strandstenarna samt gjorde sig sålunda hastigt och lustigt osynlig samt oåtkomlig för gubbens bastanta näfvar. Men jag fick i stället göra bekantskap med dem, jag. Med en för gubbens ålder förvånansvärd styrka fattade han mig vid skuldran, lyfte upp mig och slängde mig som en kattunge från båten upp på land, där jag handlöst ramlade öfver några kullerstenar, och i samma ögonblick var det totalt slut med medvetandet för en god stund.

Då jag vaknade till sans igen, hittade jag mig i »skeppsredarens» koj.

Gubben stod lutad öfver mig, med varsam hand jämkande om några förband, hvilka voro placerade kors och tvärs kring bakhufvudet på mig.

Jag hade, då jag så där oförmodadt blef expedierad i land, råkat komma i alltför intim beröring med den hårda Rödbärgsgraniten, hvilket renderade mig ett ganska allvarsamt minnesmärke i hufvudknoppen med tyåtföljande svimningsattack.

Gubben Strandblom måtte visst efter närmare besinnande ha funnit att han öfverilat sig en smula, och han uppbjöd nu allt hvad han kunde för åter få mig kry och presentabel för kära mor därhemma. Och då han, enligt hvad det visade sig, ej blott förfogade öfver ett välförsedt husapotek men därjämte tycktes vara tämligen hemma på läkekonstens område, var jag också i ett nu på benen igen och färdig att lämna honom.

Emellertid tog gamle Strandblom af mig det löftet, att jag dagligen, ända till dess att blessyren blefve fullständigt läkt, skulle infinna mig hos honom i och för fortsatt »läkarebehandling.»

Jag efterkom naturligtvis hans önskan härutinnan, och det blef sedermera ett värkligt behof för mig att sammanträffa med den till själ och hjärta vänlige och präktige styrmannen. Vi blefvo sams, som man säger, och han berättade mig hela sitt långa lifs brokiga historia. Han berättade om äfventyr på sjö och land, i öster och väster, i söder och norr.

Jag har nedskrifvit åtskilliga af hans historier, och dem vill jag här förtälja för en och hvar, som ej har något emot att taga notis om en gammal sjöbjörns upplefvelser i eget och främmande land, i sol och tjocka, i stiltje och storm.

Min första sjöresa.

»Vid femton års ålder blef stugan mig trång» — så heter det ju i visan, och vid de åren begynte jag också ansätta far min med böner om att få gå ut till sjöss. Far var en stor segelvän, och hvarje ledig stund, som han sommartid kunde skaffa sig från kommersen i sin lilla välskötta viktualie-

handel i Kronohagen, tillbringade han i sin trefliga snällseglande båt, där jag hade employ som lättmatros. Nå-ja, det ständiga krejsandet på sjön gjorde ju också sitt till att jag fick lust för sjön och sjölifvet. Men far min hade sitt hufvud för sig i den saken. Han skulle naturligtvis hälst ha sett att jag ställt mig innanför disken i hans bod, under utminuterandet af sillar och smörklimpar, socker och sirap åt Kronohagens fruar och kvinliga tjänsteandar. Jag höll ändå i mig som en karl, och jag fick farsgubben att gifva med sig. Det var en glad dag för mig, då han sa': »Nå, eftersom du inte tycks trifvas på landbacken, så må du få din vilja fram. Men åtminstone på din första resa lämnar jag dig inte i händerna på någon annan än kapten Lindqvist. Han är en god vän till mig och en karlakarl på sjön. Han kommer hem i augusti, för att på hösten bege sig ut på vinterresa.»

Du må tro att jag väntade på briggen! Den kom också i slutet af augusti. Briggen Hoppet var en vacker

skuta, smäcker och fin som en lustjakt och snabbseglande som en kappseglingskutter. Det var inom den skutans relingar som jag, lyckliga ost, skulle ha min varelse under närmaste framtid.

Kapten Lindqvist var en tvär och butter herre, en äkta gammaldags sjöbuss, som ingalunda brukade sätta fingrarna emellan, då det gällde att handgripligen tillrättavisa gastarna ombord.

Och när han tröstade far min med de orden: »Nog ska' jag laga folk af pojken din», då visste jag också att han skulle hålla ord och uppfostra mig med samma stränghet som det öfriga folket på skutan.

Det drog emellertid ut på tiden med lossning och lastning, hvarför skutan ej var segelfärdig förrän i oktober. Men den dagen var dock ändtligen inne, då jag kunde flytta min välförsedda sjömanskista ombord och fick träda i tjänsteutöfning som välbeställd kajutvakt å briggen »Hoppet».

Farsgubben såg ej så litet vemodig och sorgsen ut, där han stod på

kajen och såg mig, enda förhoppningsfulla sonen, hoppa i skeppsjollen. Och han lämnade sin plats först sedan jollen för raska årtag begynt klyfva Kronobärgsfjärdens böljor, där briggen låg förankrad ute på redden.

»Manna spelet!» kommenderade gubben strax efter det jag och kamraterne kommit ombord. Ankaret lättades under hurtig sång vid brottspelsspakarna.

Sedan man »kattat ankaret» och klarat på däck, var skutan färdig att i godt väder för fylda dukar och foglig bris länsa undan därute i Finska viken.

Nog fick jag se upp, när det gälde att betjäna kaptenen. Det gällde att passa på hvarje hans blinkning med ögonen eller hvarje obetydligaste gest, om man bara ville stå väl i vantarna hos honom, ty han använde ej många ord, minsann, för sina order. När jag t. ex. under första dagen af min vistelse ombord icke kunde förstå att hans gest med vänstra handens tumme betydde att konjaksflaskan skulle hämtas fram från penteriet, utan i

stället bar till honom hans sjöstöflar, kom jag mig till en sitt opp, som lade mig dubbel öfver skailightet. Och för att icke blifva alltför ofta trakterad med sådana små ynnestbevis, var jag angelägen om att lära mig hans teckenspråk, och jag var snart tämligen hemma däruti. Ja, jag kunde till och med en och annan gång komma mig till en gillande nick af gubben, om det bar sig riktigt bra.

Styrmannen var en liflig och glad själ, en ungdom på par och tjugu år. Det var han som var afledaren, då åskvädret hos »gubben» blef för häftigt. Han stod i något slags släktskapsförhållande till redaren, och därför fick »gubben» lof att jämka med sig en smula gent emot den unge mannen.

Besättningen ombord bestod för öfrigt af konstapeln Stenman, en Åbobo, timmermannen Tervo, en österbottning, lättmatrosen Glans, en Skatuddspojke från Helsingfors, äldre jungmannen Fagerström, från Ekenäs-trakten, och yngre jungmannen Alexander, från Borgå. Kocken var ålänning

och jag, liksom kaptenen och styrmannen, Helsingforsbor. Allesamman bra karlar för resten.

Jag vaknade nästa morgon under ljudet af tramp och språng ombord, samt underliga toner ur mistluren, som påminte om brandsignalerna från norra tornet därhemma, då eldsvåda utbrutit i staden.

Straxt därpå purrades jag an af kaptenen, hvilken tämligen omildt fick mig i armen och ur kojen.

»Ta' på dig, pojke, och håll dig klar! Vi veta inte hur det kan gå med oss i den här förbannade tjockan!» sade »gubben» i det han åter rusade ut på däck. Där såg man knappast från mast till mast. Det ogenomträngliga våta omhöljet svepte sig tätt kring skutan och alla föremålen där, utan att tala om omgifningen utom relingarna.

Man lodade och päjlade och man höll utkik, under det luren utan uppehåll befann sig i värksamhet.

Plötsligt ljöd en främmande, en lång, utdragen lurton förifrån, jämte svordomar och nojs på ett främmande

språk. Och i samma ögonblick skrällde det till vid bogen och stänger och rår dansade öfverbord.

Vi hade i tjockan kolliderat med en annan skuta och kört in på dess styrbordssida, med det resultat att främlingen befann sig i sjunkande tillstånd. Det blef brådtom för dess besättning att rädda sig öfver till oss. Vi sågo den ena efter den andra ramla inombords öfver våra relingar, väderbitna karlar med förskräckelsen målad i sina skäggiga ansikten.

Kaptenen från den holländska koffen, med hvilken vi törnat ihop, rusade genast, då han befann sig ombord, till kapten Lindqvist, utösande alla de otidigheter som på såväl engelska som holländska språken kunna serveras. Det var en liten men hvass och arg krabat, som vår »gubbe» fått att göra med. Men den sistnämnde stod helt lugn och fåordig framför honom, försökande förklara att det var lika litet hans som holländarens fel att skutorna kommit i sådan mindre behaglig beröring med hvarandra.

Då tjockan straxt därpå begynte

lätta, fann man endast något af rundhulten jämte vattenkärl och trappor flytande på den plats, där holländaren Christine gått till botten.

Det visade sig äfven nu att vi befunno oss icke långt från Nargön. Och då vår skuta icke lidit några värre skador än att bogsprötet bräkts och en del stänger gått öfverbord, beslöt kaptenen att löpa in till Reval för att där afgifva sjöförklaring, reparera och lämna den holländska besättningen på land.

Yngre jungmannen hade ett par år mer på nacken än jag, men han var stor till växten och stark som en björn. Det berättades i skansen om honom, att hans mor skulle ha skickat honom ut till sjöss »för att få folk af honom», som det hette, emedan han ej gjort annat än dumheter därhemma. Jag och han blefvo, såsom närmast jämnåriga med hvarandra, synnerligen goda vänner och detta fastän kamraten var något inbunden och tillbakadragen till sitt uppträdande. Jag kunde ej annat än förvåna mig öfver att man på landbacken haft en då-

lig tanke om honom, då han alltid här uppträdde i allo säfligt och oklanderligt.

En kväll, då vi lågo i stiltje och kajkade därute i Nordsjön, öppnade jungmannen sitt hjärta för mig.

Det egde nog sin riktighet, sade han, att modern skickat honom ut till sjöss — men det var för att blifva af med honom, intygade han, emedan hon, som ännu var jämförelsevis ung och ytterst behagsjuk, gärna koketterade i karlars sällskap och således fann det något för besvärligt att ha en lång räkel till son i kölvattnet.

»Hon ser nog hälst att jag aldrig kommer hem igen», yttrade kamraten i djupt sorgsen ton. »Och jag har en aning att jag inte gör det häller», fortsatte han. »Hon har aldrig kunnat tåla mig, ett »kärleksbarn», som jag är och då jag endast har varit till besvär för henne. Hon skall nog få sin vilja fram, det känner jag på mig.»

Jag försökte alltid, då dylika dystra tankar kommo på honom, lifva upp humöret på jungmannen, men det föll sig ingalunda lätt, då han ej kunde

göra sig fri från den föreställningen, att moderns önskan måste gå i fullbordan och att hans lott var att inom kort segla ur lifvet och försvinna.

Vi hade lämnat engelska kanalen och befunno oss en natt i Atlanten, då brisen friskade i på morgonsidan och kom skutan att göra en sjusjungande fart, under det vinden tjöt i tackel och tåg.

»Giga upp storseglet!» kommenderade styrmannen. Alla man voro ögonblickligen i värksamhet vid gigtåg och gårdingar. Och nu gällde det att gå till väders, att refva märsseglen och att göra fast.

Jungmannen beordrades till först ut på en af rånockarne.

Villig och snabb i vändningarna, som alltid, äntrade han upp. Seglet var vått och styft att handtera, och huru han balanserade med fötterna i pärten, förlorade han detta fotfäste. Händerna gåfvo äfven vika och med ett kort utrop föll han från rån. Skutan gjorde i och med detsamma en öfverhalning, och i stället för att falla i sjön, kom han ned i däck, där han

först slogs mot kabysstaket, för att sedan blifva liggande invid mina fötter. Jag hade nämligen haft någonting att skaffa med kocken och var på väg från kabyssen, då olyckan inträffade.

Jag skyndade till och såg honom öppna ögonen, dem han riktade på mig med det vänligaste uttryck.

»Jag dör . . . Jag visste ju det», voro de enda ord han sade.

Och så var det förbi med honom. Detta konstaterade styrmannen och detta funno de andra, då de skyndade till.

Han hade slutat sitt korta och glädjelösa lif. Han var ej mera till besvär, den stackars gossen.

Den påföljande dagen hade vi åter mojväder.

Man fogade därför anstalt om kamratens begrafning. Den krossade kroppen syddes in i en segelbit, tvänne malmtackor surrades vid fötterna, och han var sålunda färdig att företaga sin sista färd.

Vår allvarlige kapten var mer än eljes allvarlig, där han stod vid brädändan, vid hvilken liket var fastgjordt.

Med rörd stämma läste han några böner ur psalmboken, därmed lämnande den sista tjänsten åt den på sin post stupade präktige sjömannen.

Allvarlige och med blottade hufvuden stodo äfven kamraterne där. Jag kunde se, hurusom en tår trillade ned i timmermannens yfviga, solblekta skägg, då kaptenen talade om den i blomman af sin ålder bortryckte ynglingens sorgliga lott.

Brädet lyftades upp på relingen af fyra starka armar, ett plaskande ljud hördes, och kamratens stofthydda sjönk ned till Atlantens botten, hvarest mången hurtig sjömans graf förut bäddats.

Jag fick öfvertaga en del af yngre jungmannens sysslor ombord, medan kocken öfvertog en del af mina, och jag fann mig ej så litet smickrad af förtroendeuppdraget. Pojkar önska ju så gärna blifva likställda med vuxet folk, och jag tyckte mig vara hela karlen i min nya ställning på skutan.

Jag märkte tydligt att kaptenen ville göra en duktig sjöman af mig. Han hade i detta afseende gifvit sitt

sjömansord åt far min, och det ordet tycktes han vilja hålla med heder. Han hade också fått en bit bra virke att bearbeta. Åjo, jag var vid de åren en oförvägen våghals, en, som inte knektade för att vara med om hvad för arbete som hälst. »Gubben» var ändå inte riktigt nöjd med mig, därför att jag, såsom han tyckte, befann mig i för mycket kamratligt förhållande till de andra i skansen. Men huru kunde det vara annorlunda, då lättmatrosen var en glad själ, laddad med de galnaste historier, en upptågsmakare af äkta skrot och korn. Aldre jungmannen var en mästare i att spela handklaver, och den gladaste stämning var rådande i skansen, vid de tider då vi icke hade arbete på däck.

Vår Cadiz-resa, därvid jag fick taga mina första steg på sjömannabanan, slöts sedan utan några anmärkningsvärdare tilldragelser. Efter det vi hade lossat trälasten och intagit saltlast i Cadiz, befann sig Hoppet åter på hemväg. Och vi anlände vid första öppet vatten till Helsingfors, där

far min glad i hågen hälsade sonen och sjömansämnet välkommen åter.

Ett rymningsäfventyr.

Jag hade alltså i trenne år trampat Hoppets däck både i egenskap af yngre och äldre jungman och till sist som konstapel, under det att skutan gjort resor på England och Spanien i trä och kol, i salt och vin.

Men så fick jag plötsligt en brinnande lust att se mig ännu mera omkring, att sträcka på vingarna en smula. Och då vi befunno oss i London, klara att vända bogen mot hemtrakterna, styrde jag kurs på kapten Lindqvist, där han satt vid aftontoddyn i kajutan, och delgaf honom hvad jag fått i sinnet.

»Såå, men hvad säger far din därom?» sporde den mäkta förvånade kaptenen.

»Gubben» hade så småningom fått den uppfattningen, att jag utgjorde ett slags inventarium på hans skuta, jämte det han fortfarande ansåg sig ha faderlig bestämmanderätt öfver mig,

fastän jag redan var på nittonde året och tyckte mig vara karl för min hatt.

Jag upplyste honom därom, i det jag rätade på min figur, som, sanningen att säga, var rätt bra riggad och tacklad för mina år.

»Gubben» tog sig en klunk och så mönstrade han mig från topp till tå. Därpå ännu en funderare, och så sade han:

»Du kan ha rätt. Du har seglat länge nog på den här skutan och i våra vatten. Och jag medger, att om du ska' bli en duktig sjöman, så är det bäst att du kommer ombord på utrikare och får slita ondt en smula och lära något med detsamma. Det blir sen på tiden för dig att komma hem och ta styrmansexamen, ifall du inte föredrar att stöka undan den därute . . . Vi få lof att hjälpa oss utan dig på hemresan.»

Jag mönstrade således af från Hoppet, tog afsked af »gubben» och kamraterna och gick i land att se mig om efter en skuta att taga hyra på.

I Vest-Indian Docks råkade jag öfver en amerikansk bark, en gam-

mal skuta, som såg allt annat än inbjudande och prydlig ut. Men skutan var segelfärdig och i behof af par män. Jag anmälde mig som hugad att ta employ ombord, och blef mottagen med öppna armar af kaptenen, som värkligen tycktes befinna sig »i beknip» på folk.

Kaptenen såg lika otreflig ut som skutan. Hans yttre människa presenterade sig nämligen mera i likhet med en schåare än en fartygsbefälhafvare. Därtill kom att han hade någonting lömskt och sataniskt i sitt ansikte, som värkade motbjudande på den, som kom öga mot öga med honom. Och besättningen sedan! Denna representerade snart sagdt hela världens alla folkslag, idel nyssförhyrdt folk, som kaptenen råkat få fatt uti.

Märkvärdigt nog var jag den ende finländaren ombord. Nordbor funnos för öfrigt i parti, både svenskar, norrmän och danskar — som jag räknade till tjocka släkten, men hvilka af kamraterne, sydlänningarne, gingo under benämningen »Dutchmän», liksom tyskarne. Ett par ullhåriga, tjockläp-

pade niggertyper funnos äfven, för att göra samlingen än mera brokig.

Mannen, som kaptenen väntade på, för att besättningen måtte blifva fulltalig, infann sig ändtligen. Han var engelsman och såg ut som om han kort förut lämnat något af jättestadens fängelser.

»Melbourne» var barkens namn och lasten bestod af styckegods, i destination för Pensacola.

Vi voro alltså segelklara.

»Sally Brown she was a fishermans daughter Way, a way rolling go» etc.

ljöd från backen, där ankaret lättades. En irländare med jättegestalt var hurrabasen vid brottspelet, och han skrålade så att det genljöd vida omkring, öfverröstande kamraternas mer eller mindre råa och hesa strupar.

Det visade sig snart, att det nog var nödvändigt att ha fulltalig besättning ombord, då vi hade jämn sysselsättning vid pumparna å den åldriga skutan. Att man knorrade och opponerade sig mot det välsignade pumpandet, det var naturligt. Men så fick

man också se, att kapten Brown ej var att leka med. Han och styrmännen hade genast, då vi kommit till sjöss, försett sig både med pistoler och dolkar, hvilka de buro instuckna i sina bälten, sålunda uppträdande så att säga beväpnade ända till tänderna.

Detta respektinjagande uppträdande värkade också därhän att alla små myteriungar, som då och då hotande uppenbarade sig, blefvo kväfda i sin linda och att arbetet ombord, så drygt och påkostande det än var, ändock blef utfördt.

Jag råkade en dag ådraga mig förste styrmannens ovilja och hätskhet genom att svara på hans otidigheter på ett sätt, som kanske var skarpt nog eller beroende af min obetydliga kännedom i engelska språket, hvarigenom orden värkade mer än eljes misshagliga i hans öron. Alltnog, jag hade fått honom till en afsvuren fiende, och han underlät icke, då det bara passade sig, att gifva mig det svåraste arbetet ombord.

Kamraterne togo visserligen parti för mig, och de försökte äfven visa

att de gjorde det inför styrmannen och kaptenen, men de blefvo genast afväpnade, då desse satte händerna i byxfickorna och läto hela sin gördelarsenal blifva synlig.

En lycklig resa hade vi alla fall, och utkiken varskodde en vacker dag fyrbåken utanför Pensacola.

Då vi på aftonen intogo vår mer än tarfliga kvällsskaffning, blefvo jag och norrmannen Haraldsen i tillfälle att byta några ord med hvarandra. Det var eljes svårt nog, då man ständigt var utsatt för att uppmärksammas af det alltid lyssnande och spionerande befälet ombord.

Norrmannen var af samma mening som jag. Vi skulle lämna skutan, sedan denna kommit i hamn. Vi voro nämligen öfvertygade om att det nog komme att yppa sig employ för oss å något annat fartyg, där vi skulle röna drägligare behandling än å »Melbourne» med dess tyranniserande befäl, myckna arbete och dåliga kost.

Att vi icke voro ensamme om de där planerna, detta märktes nog af kamraternas sammangaddning och hviskningar här och där på skutan.

Man gaf sig alls ingen tid att njuta af Mexikanska vikens härliga natur, af palmlunderna, hvilka speglade sig i den lugna golfens skimrande yta. Man tänkte nu blott på utsikterna för flykt, och en egendomlig hämlighetsfull stämning var rådande ombord.

Vid ballastbryggan fingo vi anvisning att förtöja, i sällskap med en mängd fartyg, tillhörande alla möjliga nationer. I samma ögonblick vi befunno oss på förtöjningsplatsen, formligen öfverfölls fartyget af en svärm »landhajar» eller boarding-runners, hvilka på orter, dylika som denna, utgöra fartygsbefälhafvarnes värkliga skräck och fasa.

Kapten Brown likasom hans välvilliga tjänsteandar styrmännen äfvensom de båda negrerna, voro emellertid på sin vakt, då det gällde att hindra besättningen från att komma i beröring med runners. Men någon lätt sak var ej detta, då »hajarna» voro så många och då de förstodo att slå ned på sina kunder, trots den största vaksamhet.

Äfven åt mig och norrmannen hade

en dylik tjänstvillig figur lyckats öfverbringa en papperslapp, försedd med mannens adress jämte en antydan att ett par goda platser voro reserverade för vår räkning.

Detta var ju allt godt och väl. Men att komma ifrån skutan och att få med sig i land sitt knappa reseeffektsförråd, därmed var det svårare beställdt, då barken natt och dag bevakades af kaptenen och hans handtlangare.

Lyckan var oss emellertid välbe vågen. Mot aftonen fick kaptenen besök af ett par befälhafvare från tvänne andra amerikanska fartyg. Kaptenerne skulle på sedvanligt sätt trakteras. Man drack té med vestindisk rom, och kocken, en fullblodsspanjor, hade fullt upp att göra med att hålla sällskapet, till hvilket äfven vår förste styrman anslutit sig, med varmt vatten.

Huru det var, kom jag att gå förbi kabyssen, där denne sysslade. Han visade ett grinigt och i högsta grad illparigt ansikte, där han sotig, varm och flottig residerade vid pannor och

kastruller. Och så såg jag honom med en snabb rörelse öppna en liten apotekspåse och lika hastigt låta innehållet ur densamma försvinna i den ångande vattenkitteln.

Hade han månne meningen att låta kaptenen och dennes sällskap dö af gift? Denna fråga gjorde jag mig genast, ej så litet uppskakad vid tanken därpå. Men i och med detsamma såg jag kocken föra hufvudet åt ena sidan samt med handen under kinden göra en rörelse, sålunda framställande bilden af en sofvande. Ett ljus gick upp för mig. Jag hade nu klart för mig att spanjoren tillredde en sömndryck åt kaptenen och dennes gäster — allt naturligtvis i akt och mening att bereda sig själf och kamraterne ett lämpligt tillfälle till rymning.

Norrmannen blef glad, då jag i förbifarten meddelade honom hvad jag sett och hvilka utsikter vi hade.

Andre styrmannen och negrerna höllo emellertid vakt på däck. Desse sistnämnda hade man beväpnat med ett par gamla flintlåsgevär, och de sågo kostliga ut, där de traskade af

och till på däcket, med en viss löjligt stram hållning i anledning af det tvetydiga förtroendeuppdrag de innehade.

Ryktet om kockens klokt anlagda planer hade emellertid som en löpeld spridit sig kring skutan. Endast befälet och negrerna befunno sig i okunnighet härom.

Det dröjde ej häller länge innan man hviskade att »gubbarna» därinne togo sig »en törn», som borde komma att räcka länge nog.

Nu kunde det ej mer döljas hvad besättningen hade i sinnet. Andre styrmannen hade redan lagt märke till den utmanande hållning, som sjömännen begynte visa, och han anade oråd.

Just då han gaf negrerna order att bevaka relingen åt land, blef han fattad bakifrån af två par starka armar, medan negrerna på samma sätt öfverrumplades och afväpnades, utan att de fingo tid att ställa sig till motvärn. Man surrade armar och ben på fångarna och stängde in dem i lastrummet, hvarefter skutan som genom ett trollslag var öfvergifven af sin besättning.

Den kraftigt bygde norrmannen, som tagit en värksam del i omhändertagandet af styrmannen, uppsökte mig. Vi togo vårt pick och pack med oss, togo tvänne negerhejdukar till hjälp, hvilka vi fingo fatt i på bryggan, och befunno oss i ett nu hos runnaren, hvars adress vi erhållit.

Runnaren inkvarterade oss i ett trångt kyffe, ett vindsrum, där vi hade att invänta kaptenen, hvilken vår värd gick att afhämta.

Vi märkte att han vid bortgåendet tillbommat den bastanta dörren till vår tillfälliga bostad. Vi behöfde dock ej vänta länge, innan runnaren åter infann sig, åtföljd af kaptenen, en svartmuskig portugisare af än mer motbjudande utseende än kapten Brown, hvilken vi nyss lämnat.

Under det samspråk, som uppstod mellan honom och oss, kommo vi underfund med att vi hade att göra med befälhafvaren på en slafhandlareskuta. Huru motbjudande det än var, nödgades vi underteckna ett kontrakt, som förband oss att gå ombord hos honom. Vore vi icke med därom,

hotade runnaren att anmäla oss som rymmare hos polisen.

Kaptenen kunde dock ej mottaga oss på sin skuta förr än den påföljande aftonen, och till dess skulle vi dröja kvar i kyffet, där vi befunno oss.

Kaptenen aflägsnade sig jämte runnaren, sedan den sistnämnde framsatt något mat äfvensom whisky för vår räkning och sedan han åter tillbommat dörren.

Jag och norrmannen begynte nu öfvertänka vår mindre trefliga belägenhet, och vi voro snart ense om, att vi icke skulle öfverlämna oss i slafhandlarens våld, ginge det sedan huru som hälst.

Vi togo vårt förvaringsrum i närmare betraktande, och vi funno att vi möjligen kunde undkomma genom bostadens lilla fönster, som vette mot en tätt intill belägen klosterkyrka.

Längs stuprännor och taklister hade vi i ett nu praktiserat oss till kyrktaket, därifrån det icke var någon svårighet att komma ned.

Aftonen var månljus. Då vi tyckte oss vara nog hemmastadda på plat-

sen för att kunna uppsöka hamnen och fartygen där, begåfvo vi oss med skyndsam fart åt nämnda håll.

Men vi hunno ej långt, då vi häjdades af tvänne svarta polismän, hvilka tycktes befinna sig på spaning efter rymmare.

Ung och vig och lätt på fötterna, som jag var, lyckades jag snart få ett betydligt försprång och kom sålunda ur min förföljares klor, antagande att kamraten äfven varit lika lycklig.

Jag hastade in i en smal, folktom gränd, förföljd af polismannen, hvilken jag dock lämnade bakom mig. Här såg jag en kvinlig skepnad i en dörr, som öppnats just då jag skulle fortsätta flykten där förbi. Denna vinkade mig till sig. Jag var ej sen att följa den vänliga inbjudningen och befann mig i ett nu ansikte mot ansikte med en vidpass sextonårig, utomordentligt vacker flicka med svarta, blixtrande ögon.

Då jag befann mig i förstugan till den låga kojan, hvars dörr sålunda öppnats för mig, tillstängde flickan

denna, hvarefter hon tog mig vid handen och förde mig in i bostaden.

Här förde hon mig till en gammal kvinna, som tog synnerligen vänligt emot mig, talade engelska och berättade att också hon hade till uppgift att skaffa plats åt sjöfolk, som befann sig på rymmarestat. Hennes dotter var henne behjälplig därvid. Hon hade äfven en skuta för min räkning, blott jag gaf mig till tåls några dagar.

Jag fick ett litet trefligt rum att bo uti och jag hade det jämförelsevis bra hos mina nya vänner under det jag hölls undandold hos dem.

Den vänliga gamla kvinnan hade skaffat mig hyra på ett tyskt fartyg, hemmahörande i Hamburg, och jag kom lyckligt ombord på detta, i trots däraf att kapten Brown rört upp himmel och jord i Pensacola, för att med polisens hjälp få sitt folk tillbaka.

Jag skildes med saknad från lilla Isabella, min värdinnas vackra dotter, ty i ungdomens och hänryckningens dagar, som jag var, hade mitt

unga sjömanshjärta kommit i eld och lågor vid hennes åsyn. Men mitt öde var att resa vidare. Dock sammanträffade jag med henne ännu en gång under en långresa, och därom skall jag berätta en annan gång.

Min norske vän såg jag däremot aldrig mer.

Min första »flamma».

Jag hade åter »sålt skinnet», som man säger, och befann mig ombord å tyska fregattskeppet »Marianne», en stor och proper skuta, tillhörande ett pänningstint nordtyskt krämarekonsortium.

Vi befunno oss vid Sheldes mynning, där vi kastat ankar utanför Vlissingen. Det var en vacker afton, med vindstilla och sol i vågen.

I och med detsamma ankaret gick till botten, hade vi skutan omringad af en mängd rodd- och segelbåtar, som hakade sig fast vid fregattens röstbultar och svärmade omkring oss likt ett fiskstim. Det var grön-

saks- och köttförsäljare, bagare, skeppsklarerare och shippingmasters, som här sökte upp oss och visade sig angelägna om att åt oss erbjuda sina tjänster och sina varor.

Det var min sak, som konstapel ombord, att proviantera och förstärka munförråden, hvarför jag naturligtvis befann mig i närmare beröring med de kommersande än de andra.

Bland en af de första båtarna, som lade till vid »Mariannes» sida, befann sig äfven en mindre jaktriggad »smack», fullastad med grönsaker. Den såg läcker ut, den lilla skutan, utrustad som den var med en för oss sjömän, — hvilka i långa tider fått lefva af salt fläsk och ärter — nog aptitretande laddning. Men mer än alla de där gröna goda sakerna intresserade mig skepparens dotter, en ungmö på tjugu vårar. Det var hon, som skötte kommersen för fadern, där hon befann sig midt ibland kålhufvuden, morotsknippor och potatissäckar samt visade sina vackra hvita tänder eller lät sina strålande mörka ögon tilltalande och öfverta-

lande uppsöka kunderna. Hon hade äfven en härlig växt, den unga flikkan, och dräkten med de bländhvita ärmarna och det röda lifvet klädde henne alldeles förträffligt.

Jag blef ögonblickligen betagen i henne, och hvem skulle ej ha blifvit det? Sådana ögon! Nej, dem glömmer jag aldrig så länge jag lefver!

Nåväl, jag köpte hennes grönsaker, men hon fick också därunder tydligt veta, huru hon bedårat mig med mina vackra ögon. Jag kunde ej förställa mig. Hon såg allt, och hon mottog min hyllnig som en helt naturlig sak.

Sedan handeln var afslutad, inbjöd skepparens dotter mig med sin allra vackraste blick att hälsa på i hennes hem, sedan vi kommit till Antwerpen, hvaräst hennes far utom sina trädgårdsanläggningar och sin skuta var innehafvare af ett boardinghus eller sjömansvärdshus.

Lycklig som en skeppsredareson, — med salig fars nätta besparingar på kistbottnen — afgaf jag löftet om ett

snart återseende. Jag tog afsked af flickan, hon lossade förtöjningarna och, hurtigt och raskt som hvilken märsgast som hälst, hissade hon storseglet och for.

I min koj drömde jag om henne och under arbetet ombord fanns hon ständigt för mina ögon. Kamraterna, som måtte ha lagt märke till att jag förgapat mig i flickan, drefvo smått med mig, och titulerade mig »morotssvarfvarens svärson», »potatiskom merserådet» och annat dylikt, som de hittade på.

Då vi par dagar efteråt hunnit uppför floden och förtöjde vid en af dockorna i Antwerpen, där en mindre reparation måste undanstökas, gaf kaptenen oss tillstånd att fritt röra oss kring i staden så länge reparationen räckte. Jag var icke sen att genast uppsöka grönsakssmacken, min gamla bekanta, där jag åter sammanträffade med Clary, skepparens fagra dotter, hvilken glädjestrålande och så att säga med öppna armar mottog mig.

I sällskap med lilla Clary begaf

jag mig till hennes hem, som var beläget i en af de trångaste gränderna af den s. k. gamla staden, det egentliga tillhållet för krögarne och skeppshandlarne, sjömännen och småfolket.

Jag var snyggt riggad vid det tillfället, skall jag säga: blå kavaj och byxor af finaste engelska kläde, blårandig sidenväst, klocka med silfverked och berlocker och så en äkta panamahatt. Skulle tro, att en flicka inte precis behöfde skämmas i så vältackladt sällskap!

Där i värdshuslokalen hos Clarys far kunde man då ändtligen få se sjöfolk från alla vinklar och vrår af världen. Och då dottern i huset visade sig bland dessa sjögastar, såg man huru deras ögon följde den smäckra, välbygda skutan, som om de inte mera kunde lämna henne.

Vid ett tillfälle, då en mörkskäggig engelsman, som fått sig något »i nocken», blef närgången af sig och ville taga skön Clary om lifvet, såg jag henne gifva den skäggige en bastant örfil, som gjorde karlen så ge-

nerad att han fann för godt att ögonblickligen försvinna. Emellertid väckte det lilla uppträdet uppmärksamhet bland sjömännen vid borden här och där i värdshuslokalen.

Vid bordet närmast intill det, där jag tagit plats vid mitt porterkrus, sutto en dansk och tvänne norrmän. Af deras samtal kunde jag förstå att dansken, som ej tycktes vara sjöman, utan något slags skeppshandlareklerk, var synnerligen hemmastadd på stället. Jag hörde honom yttra, att det allt kunde vara bra att inte Röde Jack befann sig i närheten, emedan den närgångne engelsmannen, om Jack funnits tillstädes, icke kommit helskinnad undan.

Men just då dansken yttrade detta, inträdde i värdshuset en jättegestalt i röd sjömanströja och smertingsbyxor. Det var en grofhuggare med ett vackert ansikte och rödblondt hår.

»Se, där kommer Jack. Engelsmannen försvann i lagom tid», sade dansken, vänd till sitt sällskap.

»Ja-så, han den där är således skön Clarys riddare? Nå-ja, en sämre dygdeförsvarare hade hon kunnat hitta på», sade den ene norrmannen skrattande.

»Han måtte vara en bra märsgast, den gossen», utlät sig den andre.

»Ah, prat!» sade dansken. »Han är ingen sjöman alls. Har kanske en och annan gång varit ut med fiskarskutorna, det är allt. Karlen är den största skräflare och latmasken, som håller till på krogarna som utkastare och kurtisör, men har en sjud—la tur hos kvinfolket. Det är de, som hålla honom under armarna, skall jag säga. Och så vill man påstå att han har ett och hvarje för sig, som inte precis hör till det ärliga och lofliga här i världen. Han . . .»

Norrmannen hostade smått och blinkade med ögonen, sålunda görande dansken uppmärksam på, att det för denne ej var rådligt att fortsätta.

Karlen, om hvilken samtalet rörde sig, hade närmat sig de samtalandes bord, i det han med långsamma steg

gick förbi, därvid med forskande och utmanande blickar fixerande de trenne nordborna, likasom hade han gissat sig till att det var just om honom deras samtal gällde. Äfven till mig blängde han under det han passerade förbi mitt bord.

Samtalet afbröts. Det märktes tydligt att man hade en utomordentlig respekt för Röde Jack.

Jag fick genast en viss motvilja för denne vräkige passagerare, om det sedan var med anledning af den beskyddarerol han tagit sig gent emot Clary, min huldgudinna, eller om det var hans uppträdande för öfrigt som värkade detta.

Jag såg honom vandra igenom lokalen och begifva sig ut gårdsvägen, och jag såg Clary straxt därpå begagna samma väg, sedan hon sväfvat förbi och kastat till mig en af dessa förföriska blickar, som kunde göra en stackars kärlåten ungdom alldeles yr i mössan.

Jag hade beslutit att samma dag öppna mitt hjärta för flickan och fråga henne, om hon ville vänta tills jag

hunnit undanstöka styrmansexamen, då vi blefve färdiga att segla in i den äktenskapliga hamnen. Men nu hade jag fått annat att tänka på. Den långe, röde mannen hade trädt emeljan som ett hotande spöke.

För att jag, så länge vi lågo i Antwerpen, kunde vara så nära föremålet för min ömma låga som möjligt, hade jag i boardinghuset hyrt ett rum, ej stort större än kajutan i en segelkutter, och dit in gick jag nu för att få vara allena med mina många dystra tankar.

Under det jag satt härinne, hörde jag ljudet af tvänne röster, som halfhviskande samtalade utanför det öppna fönstret. Fönstret vettade åt trädgården samt mot en liten förtjusande humleberså, som befann sig straxt utanför detsamma.

Jag lyssnade och igenkände genast Clarys röst. Den andra rösten tillhörde en mansperson.

»Ja-så, det är den där gynnaren i stora salen, han i blå kavaj och panamahatt, som du vill att jag skall

göra bekantskap med? Och du tror att han har pängar, kanske?»

»Om han har? Nå, det kan du väl se på honom. Han är för resten konstapel på ett stort tyskt fregattskepp.»

Jag drog öronen till mig, som man säger, då jag märkte att det blef fråga om min egen värda person, och det var vackra saker, jag skulle få höra.

»Nå, hur tror du att vi bäst skola plocka *den* fågeln?» hörde jag karlrösten yttra.

»Åh, det går lätt för sig», intygade Clary. Han är ju ungaste pojkspolingen, bara barnet ännu. Du måtte väl kunna dricka honom dödfull, isynnerhet om jag tar fram af min Madeira, den där som du vet. Den är söt och omöjlig att stå emot, men värkan är alldeles utmärkt, när det behöfs. Jag har tänkt som så, att vi söka upp gossen därinne i stora salen. Där presenterar jag dig som min bror. Vi dricka där litet tillsammans, och sedan fortsätta vi inne i hans rum, där ingen ser oss. Pojken är ju pinkär i mig . . . . . Ha, ha, ha,

ha! . . . . . han är . . . . Och han kan inte neka att dricka när jag bara uppmanar honom därtill och då du, din grobian, dricker tappert med. När han är färdig, länsa vi hans fickor och flytta honom utomhus. Hela huset är då redan stängdt. Ingen har emellertid sett hur han kommit ut, och ingen vet hvem som har bestulit honom därute i mörka gränden, där han hittar sig eller någon annan påträffar honom.»

»Du är en präktig flicka, Clary», sade karlrösten. »Du förtjänar värkligen att älskas af en sådan pojke som Jack. Se här ska' du ha för dina fiffiga funderingar . . . . . .»

Ljudet af kyssar hördes tydligt in till mig. Och så hörde jag Clary säga:

»Ja, kära Jack, vi behöfva nog pängar, om vi ska' kunna gifta oss till hösten. Kom ihåg, att far inte ger med sig innan du har den där summan, som han bestämt att du ska' ha.»

Nu hörde jag åter huru kyssarna smälde där utanför. Och detta var det sista jag förnam från denna min

observationsplats. Jag tyckte mig nämligen redan ha fått höra mer än nog. Jag skyndade ut till stora gästrummet, där jag ref ett blad ur annotationsboken och skref på en papperslapp följande:

»Vackra Clary.

Jag råkade höra Ert intressanta samtal med Jack i humlebersån, och då jag ej har någon lust att låta Eder länsa mina fickor till fromma för Er förening med denne Er hjärtevän, säger jag Eder farväl, tackande min lycka att jag i tid blifvit varskodd och sålunda ej behöfver göra bekantskap med grobianen Jack.

Konstapeln från »Marianne.»

Jag förseglade skyndsamt breflappen, skref Clarys adress därpå och lämnade densamma åt en af uppasserskorna på samma gång som jag betalade för logiet. Och så begaf jag mig ombord på fregatten, nöjd och belåten med att i tid ha fått veta hvad flickan egentligen gick för.

Dock var hon, min första »flamma», ännu lång tid i mina tankar. Men

hennes ögon, de voro ju också så vackra, så förinnerligen vackra!

Med döden för ögonen.

Huru det var, fick jag nog af långresor. Jag hade också flackat vida omkring under de senaste åren. Och de där brefven, hvilka farsgubben uppvaktade mig med i de hamnar, dem vi anlöpte, dessa gåfvo slutligen äfven anledning därtill, att jag fick en liflig hemlängtan.

Nå ja, jag beslöt att vända bogen mot hemtrakten.

Det passade sig också så ypperligt, att jag i Newcastle, där jag beslutit afmönstra från en amerikanare, hos hvilken jag senast haft employ, råkade törna på en engelsk brigg, som låg segelfärdig med stenkolslast för ingen annan ort än min kära hemstad. Detta kunde väl kallas flax, eller hur? Och ännu bättre var det, att man på skutan just var i behof af en märsgast, för att ersätta en, som insjuknat. Jag togs därför emot med

öppna armar af kaptenen, hvilken visade sig vara en stor beundrare af nordbor inom fartygsrelingarna.

Kapten Bright var en liten men hvass kamrat, en god sjöman och en öm familjefar. Han hade sin adertonåriga dotter med på skutan, och flickan tycktes utgöra en värklig ögonsten för honom, ja, det käraste han egde.

Vi befunno oss i slutet af Oktober månad. Vindarna voro skarpa och motiga ända från det ögonblick vi lättade ankar i Newcastle. Skutan var gammal och trögseglande samt dålig för kryss. Därför fingo vi ligga och kajka i Nordsjön till lust och leda och under styft arbete, ty besättningen var ej stor, gunås.

Bland manskapet ombord befann sig äfven en ung irländare, hvilken var lika ståtlig till det yttre som han var en rask sjöman. Det oaktadt kunde gubben Bright icke tåla karlen. Han hade nämligen en afgjord ovilja gent emot alla irländare, en ovilja, som tydligen bestod i rashat. Huru han under sådana förhållanden kommit att taga irländaren

ombord, kunde jag ej begripa, men antagligt är, att han nödgats påmönstra denne vid tillfällig brist på en bra besättningskarl.

Vi öfriga på skutan tyckte däremot rätt väl om irländaren. Och det märktes tydligt, att han äfven funnit nåd inför kaptenens dotters ögon, ja man trodde sig snart ha kommit underfund med, att de unga tu råkat gå och förgapa sig i hvarandra.

Därom fick man äfven en kväll full visshet.

Det var en afton i Kattegat, då vindstilla var rådande och månen hittat på att titta fram ur brustna skyar. Gubben hade gått till kojs och styrmannen hade öfvertagit vakten. Irländaren befann sig vid rodret, under det han vemodigt gnolade på någon af sina hemlandsmelodier.

Då smög sig en kvinlig skepnad intill hans sida. Det var kaptenens dotter, som under månskenskvällen uppsökte den unge mannen vid ratten, för att där få hviska några ur ett älskande flickhjärta gångna ord till honom.

Då hände sig att fadern, som var illa ansatt af rheumatism, företog sig att krypa ur kojen för att i skeppsapoteket söka något rogifvande medel ur ett eller annat krus. Han tände upp eld och observerade med detsamma att dottern ej befann sig i sin bädd. Det där tyckte gubben var rätt besynnerligt, hvarför han i tofflorna tassade upp ur kajutan, för att taga reda på hvar flickan tagit vägen.

Om han möjligen bar på några misstankar beträffande de unga tu eller om det var af en ren tillfällighet, som han genast styrde kurs akterut och till rorsmannen, det är svårt att säga, men i alla fall öfverraskade han det unga paret under det de båda, hvilka trodde sig blott beskådade af den bleka månen däruppe, växlade ej blott dyra eder om evig kärlek, men äfven de eldigaste kyssar.

Uppträdet, som härefter följde mellan far och dotter och mellan kaptenen och den irländske matrosen, var så högljudt, att det äfven hördes till folket i skansen. Yrvakna rusa-

de vi upp, och vi fingo höra kapten Bright utösa de gräsligaste förbannelser öfver irländaren, vi hörde denne lugnt försvara sig med, att han nog en dag ämnade blifva en sådan karl, att han kunde anses värdig att gifta sig med skön Roose. Den sistnämnda grät, snyftade och lät fadern veta, att hon aldrig i lifvet komme att tillhöra någon annan än den unge mannen, att hon ville dö, om hon ej fick ega honom.

Uppträdet slutade med att irländaren kommenderades till skansen, medan jag fick öfvertaga platsen vid rodret. Sin dotter tog kaptenen med sig till kajutan, därifrån jag kunde förnimma snyftningar och gråt ända till långt fram på natten.

Det var bedröfliga dagar, som följde. Vädret hade åter slagit om och var ett veritabelt hundväder med stormbyar, regntjocka och krabb sjö. Gubben Brights humör var också det mest ovädersaktiga. Gikten nöp honom här och där, och därtill låg irländaren och dennes förhållande till dottern i hans tankar.

Han tuggade tobak med raseri och spottade rakt mot vinden, såsom alltid, då han var arg. Den, som mest fick veta af gubbens dåliga humör, det var irländaren. Han skickades nämligen upp till väders både i tid och otid. Men han hade också ett välsignadt godt tålamod, den hurtiga pojken. Och så han höll ut sedan! Jag har aldrig under mitt sjömanslif sett en flinkare märsgast och aldrig har jag häller sett en människa så utan knot utföra äfven de svåraste och mest ansträngande uppdrag.

Kaptenens dotter hölls af fadern kvar i kajutan. Hon syntes icke till. Nå, det var ju också allt annat än kjolfolksväder, som de där dagarna hade att bjuda på.

Då vi befunno oss i Östersjön, tilltog stormen allt mera. Seglen voro till större delen i trasor, och skutan, som därigenom icke kunde taga fart, slängdes hit och dit af vågorna. Till råga på olyckan hade hon tagit läck. Med snart sagdt öfvermänskliga ansträngningar vid pumparna kunde vi med njuggan nöd hindra vattnet att

stiga vidare. Dock hade vi att befara, att det gamla skrofvet icke alltför länge skulle förmå motstå de väldiga sjöarna, som med jättekraft slogo mot hennes sidor och som i vildaste raseri vräkte öfver henne.

Storbåten hade en väldig våg redan slagit i spillror, och det gällde nu att bringa skeppsjollen i säkerhet samt att surra denna, på det att vi åtminstone kunde ha den att lita på i det hämska ögonblick, som tydligen var förestående.

Vi hade passerat öländska kusten och närmade oss Wisby på Gottland, då det blef klart för oss att skutan icke vidare lydde roder. De kraftiga sjöarna hade bräckt rodret och gjort det obrukbart. Att här tänka på att reparera eller att anbringa ett nödroder, det var stört omöjligt under storm och hög sjö.

Med både lotsgös och nödflagg hissade drefvo vi för den styfva nordvästen ned mot Gottland.

Mörker och natt inbröt emellertid, utan att vi blefvo observerade hvarken från lotsstationen eller af det

städse hjälpfärdiga gottländska fiskarfolket.

Kaptenen gaf order om styrbordsankarets fällande. Då detta gått, såg skutan upp för ett ögonblick, men så tog hon sig åter för att begynna sacka.

Bland besättningen uppstod frågan om utsättandet af skeppsjollen, emedan man trodde sig ha större utsikt att blifva räddad i land i denna än att vidare dröja kvar ombord å briggen. Men kapten Bright var emot ett dylikt tillvägagående, då han påstod att hvar och en, likasom han, under närvarande förhållanden vore tvungen att ansvara för skutan, och det ända till sista biten.

Med styrbordskettingen släpande drefvo vi emellertid allt mer in mot land. Vi kunde, trots den disiga luften, skönja en och annan ljusglimt från fiskarkojorna därborta, och dessa ljusglimtar i den mörka natten hade en hoppingifvande värkan på oss nödställda.

Men just då inträffade katastrofen. En stöt, ett brak och ett ljud, hvil-

ket hördes som en tung suck — och skutan hade grundstött. Hon låg på sida öfver ett undervattensklippref, och störtsjöarna, som fortfarande vräkte på, bäddade ett blott stadigare och hårdare läger åt den gamla skutan.

Styrmannen, kocken och konstapeln skyndade genast att få jollen i sjön och att taga plats i denna, medan vi andra hakade oss fast vid vanterna.

Kaptenen ropade på sin dotter, där han tagit plats å styrbordsrelingen och höll sig fast vid aktermastens rigg. Dottern svarade från förmasten, hvaräst hon jämte irländaren sökt sin räddning. Den sistnämde tänkte nu blott på något sätt att kunna undanrycka döden denna hans dyrbara egendom. Men här kunde mänskliga krafter ej uträtta något. Man hade blott att befara, att den svårt lastade skutan hvilket ögonblick som hälst skulle remna och slås i spillror.

Det var en fasansfull natt vi hade att utstå. Kallt var det, isande kallt, så att kölden gjorde sig kännbar ända in till märg och ben, under det att vågorna fräsande och fradgande stän-

digt och jämt spolade öfver oss, där vi med domnande händer höllo oss fasthakade vid vanter och rigg, bedjande innerliga böner till den högste, när vi sågo oss nödsakade att säga farväl till lifvet och till de kära i i hemmen.

Den gamla skutan stod märkvärdigt väl emot. Ännu hade vågorna ej lyckats i sitt förstörelsearbete. Och det begynte redan dagas.

Hoppet vaknade åter hos oss nödställda. I och med detsamma som skymningen blef förvandlad till full dager, bedarrade vinden äfven något.

Vi blickade omkring oss och funno att skutan törnat på ett undervattensgrund, som fans någon sjömil från Wisby. Endast några alnar ifrån oss höjde sig en klippa ur vattnet, och på denna fingo vi se vår skeppsjoll uppkastad med kölen uppåt. De, som försökt rädda sig förmedels denna, hade alltså tidigare än vi andra gått sin undergång till mötes, och det alldeles i vår närhet.

Att försöka uppnå klippan, var något, som genast kom i mina tankar.

Vore jag och olyckskamraterna blott där, skulle vi nog kunna reda oss, ända till dess att vi blefve observerade af förbipasserande seglare eller af traktens fiskarfolk.

Jag har alltid varit en god simmare, ja, en riktig fisk i det våta elementet, och därför tviflade jag icke på att jag för min del skulle uppnå klippan. Men innan jag tog detta steg, tänkte jag på, att kamraterna skulle hafva svårare att reda sig i detta afseende, isynnerhet då vågorna ännu gingo jättehöga, och jag beslöt att stanna kvar. Kaptenen uppmanade mig dock, då han såg min tvehågsenhet, att, ung och rask som jag var, försöka uppnå klippan.

Jag vinkade ett stumt farväl åt olyckskamraterna och hoppade i sjön. Jag lyckades äfven hålla mig öfver vattnet samt slungades af vågorna fram mot stranden, där mina utmattade lemmar fingo göra närmare bekantskap med strandstenarna.

Emellertid befann jag mig ändtligen på klippan och på det torra.

Det första jag gjorde, då jag kom

i land, var att tacka Gud för räddningen, och sedan att blicka bort till briggen, där jag lämnat kamraterna.

I samma ögonblick jag riktade ögonen mot det angifna hållet, såg jag hurusom en väldig våg lyftade skutan, för att i nästa sekund åter låta den falla ned på refvet, och nu i remnadt tillstånd.

Briggen hade gått i spillror.

Jag väntade länge nog att få se någon af dem, som jag lämnat efter mig på skutan, genom simning eller å en eller annan spira skaffa sig öfver till platsen, där jag var. Efter en stunds väntan, och just då jag såg en fiskarbåt närma sig min tillflyktsort, märkte jag hurusom vågorna förde mot stranden diverse spiror och löpande gods, och bland dessa märsrån, vid hvilken tvänne personer tycktes vara fastsurrade.

Snart voro de uppkastade på klippan, och jag hade irländarens och kaptenens dotters lik för mina ögon. De båda älskande hade dött i hvarandras armar, hårdt fastsurrade vid spiran.

I samma fiskarbåt från Wisby, som förde mig till nämnda stad, medtogos liken efter dessa unga lifskraftiga människor, hvilka sedermera erhöllo en graf å den gottländska stadens begrafningsplats.

Jag medföljde strax därpå en Wisbyskuta som var destinerad med kalk till Åbo, och befann mig således snart nog i Helsingfors hos kära far.

N:o 11. **Om arbetsinställelser** af *Ossian Häggman* . . . . . 25 p.
„ 12. **Konservering af fisk** af *Ossian Reuter* 20 p.
„ 13. **Om civiläktenskapet** af *Emil Murén* 15 p.
„ 14. **Våra sädesslag** af *P. Hj. Olsson* . . 20 p.
„ 15 **A. E. Nordenskiöld,** biografiskt utkast af *P. Hj. Olsson* . . . . . 25 p.
„ 16. **Arbetarinstitut i Helsingfors** af *Mårten Holmberg* . . . . . 10 p.
„ 17. **Aurore Karamzin** af *Constance Ullner* 10 p.
„ 18. **Anders Svedberg.** Kort lefnadsteckning af *Mårten Holmberg* . . . . 15 p.
» 19. **Om Landtdagen** af *Ossian Häggman* 25 p.
» 20. **Prästerskapet och Arbetarefrågan** af *I. A. Heikel* . . . . . 20 p.
» 21. **Vårt sparkasseväsende** af *Ossian Häggman* . . . . . 15 p.
» 22. **Ludvig Schröder.** Lefnadsteckning af *Johannes Klockars* . . . . . 25 p.

☞ **Boktryck,**

☞ **Tidningstryck,**

☞ **Accidenstryck,**

☞ **Monogramtryck**

levereras billigt hos

Victor Pettersson & C:os Tryckeri-Aktiebolag,

Helsingfors. Tel. 662.

Papperspåsar } maskingjorda.
Kuvert }

Adresslappar af väf och papper.

Visit-
Bjudnings-
Menu-
Affärs-
m. fl. } **kort**

ständigt på lager till billigaste pris.

Fraktsedlar, tullinlagor, räknings-, växel-, konnoisement- m. fl. blanketter å lager.

Victor Pettersson & C:os Tryckeri-Aktiebolag,

Centralpassagen, Helsingfors.

Telefon 662.

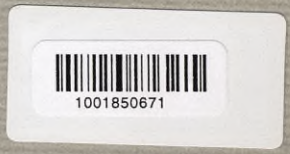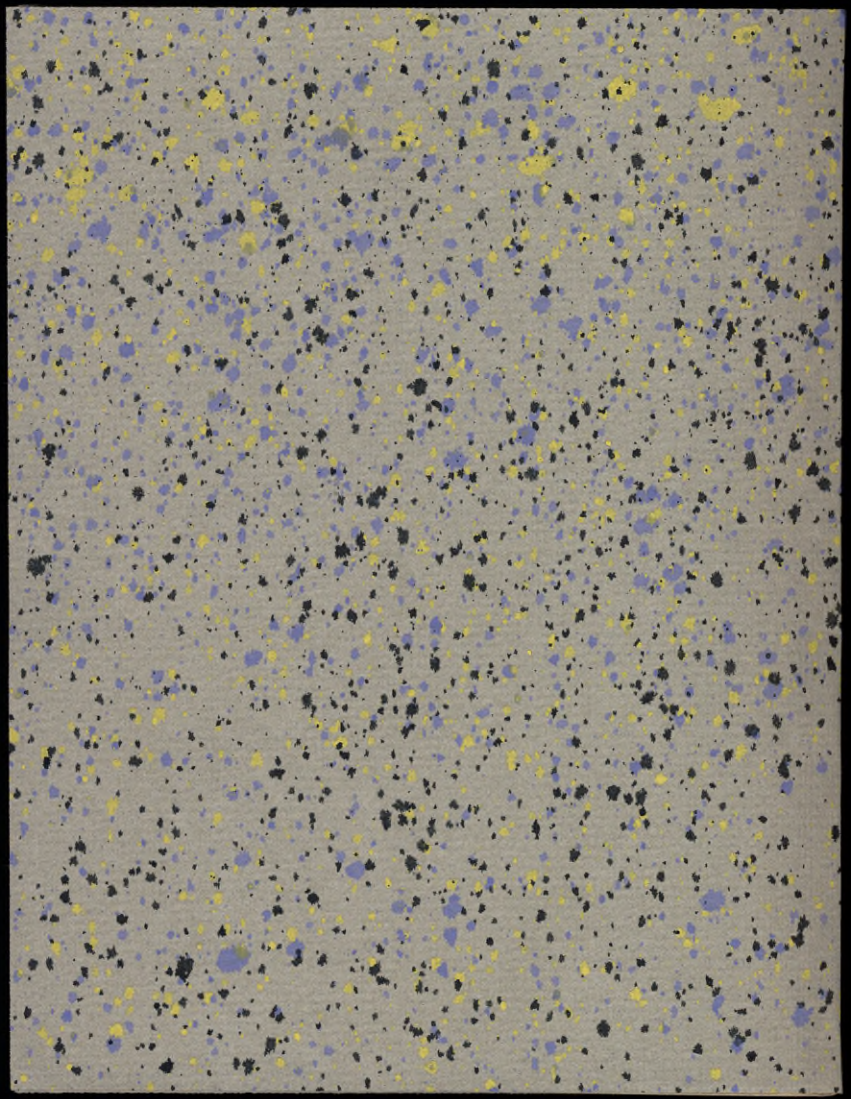
1001850671